

[Frederik Lyngø.]

som vil træde i kraft fra 1. januar 1957, og som vil komme fangererhvervet, og det vil især sige befolkningen i Østgrønland og Nordgrønland, til gode“.

Nu har man imidlertid i Grønland fået den såkaldte „generaltakst“, det vil sige en prisliste for udhandling og indhandling af varer og produkter ved alle handelssteder i Grønland fra 1. januar 1957 at regne, fastsat ved den kgl. grønlandske handelsforanstaltning. Af denne prisliste fremgår, at så at sige kun sælskindspriserne er forhøjet betydeligt, og det siger vi tak for. Fiskere og fåreholdere har imidlertid så at sige ingen forhøjelse fået for deres produkter, medens priserne på de forbrugsvarer, som de pågældende erhvervsdrivende bruger, er steget en hel del, således at prisforhøjelsen i alt vil indbringe ca. 1 mill. kr., som det står i en af beretningerne fra den kgl. grønlandske handel; med andre ord: der er sket en forringelse af størstedelen af producenternes købeevne. Dette vil antagelig igen medføre en endnu større flugt til byerne bort fra det produktive erhvervsliv.

At sælfangerne gennemgående har fået en forhøjelse af prisen på deres sælskind på 25 pct., er kun glædeligt; hvis sælfangeren vil levere vaskede sælskind, som unægtelig kræver længere tids behandling og bearbejdelse, navnlig i vintertiden, fordi skindene først skal tørres, derefter vaskes og tørres igen, før de kan sælges til Handelen, får han i alt op til 10 kr. mere for stykket af de bedste og største skind, men dette kræver altså også meget mere arbejde for sælfangerens hustru eller husstand.

I tilknytning hertil vil jeg gerne have lov til med formandens tilladelse at citere følgende udtalelse af daværende direktør for den kgl. grønlandske handel hr. A. W. Nielsen på styrelsesrådets møde i efteråret 1955 efter hans sidste store inspektionsrejse til Vestgrønland. Udtalelsen blev fremsat under drøftelsen af Grønlands produktion i sommeren 1955. Direktøren udtalte bl. a.:

„De klassiske grønlandske produktioner af spæk og lever, skind og fuglefjer m. v. er i fremgang og har den store fordel ikke at stille krav til store tekniske anlæg. En sammenfattende udtalelse om det grønlandske produktionsliv kan måske

udtrykkes ved at sige, at de klassiske grønlandske produktioner skal søges udviklet ved at betale den højest mulige pris for disse varer, der stiller så beskedne krav til kapitalinvesteringer“.

Indhandlingspriserne på de af direktør A. W. Nielsen nævnte grønlandske produkter har gennem den senere tid varieret på følgende måde: prisen på spæk af sæl, narhval og hvidfisk har været uforandret 42 øre pr. kg siden 1952, til trods for at styrelsesrådet med fuld tilslutning i efteråret 1955 blev enigt om en forhøjelse af prisen på 10 pct. Endnu i året 1957 er dette ikke sket, skønt pristallet for Grønland er steget med 21-22 points siden 1952. Under forhandlingerne på det nævnte møde blev det endvidere oplyst, at produktionen af sælolie lige bærer sig, og at prisen på lever af haj har været uforandret 30 øre pr. kg siden 1952. Derimod er sælskindsprisen forhøjet med indtil 100 pct. siden 1953. Alle slags ræveskind er i indværende år nedsat i pris med godt 10 pct., medens indhandlingsprisen på fuglefjer har været uforandret siden 1954.

Alle disse tal nævner jeg til orientering for medlemmerne af det høje ting. Er den tanke ikke nærliggende, så længe alt indkøb af grønlandske produkter er en statshandel og al eksport af samme produkter er et statsforetagende, da at søge støtte til prisforbedringer hos staten, hvis den grønlandske konjunkturudligningsfonds midler ikke menes at kunne anvendes til dette formål? Men fondens midler kunne man dog bruge noget af i 1955, da enkelte af fiskepriserne skulle sættes op med indtil 33-35 pct.

Der er en anden ting, som jeg vil omtale lidt nærmere. Den højtærede minister for Grønland har i sine bemærkninger til mig angående bevarelsen af de gode udsteder og bopladsler bl. a. udtalt, at enhver flytning, folkeflytning, i Grønland er en frivillig sag. Ja, det har det været fra den tidligste tid, indtil tiden omkring den anden verdenskrig, men fra omkring 1950 kom der, om jeg må udtrykke mig således, en anden tone i denne sag. Ved planer om folkeflytninger i Grønland og iværksættelsen af flytninger nægtede man i begyndelsen husbygningsslån til udsteds- og bopladsfolk, medmindre de ville flytte til større pladsler. Man ville nemlig kalde det for tvang, men man handlede, som